

Hur det var tänkt att mina bloggar skulle läsas

The Professionals

22 mars 2015

Det var ett tag sedan. Fick en tanke när jag var ute med hundarna. Läkare har hög status, det säger väl ingen emot. Men varför är det så? Är det för att läkare säger: ”Sjukvården är så dålig, ge oss mer pengar!” Nja, knappast. Om ett par föräldrar kommer in med sin son på akuten och berättar att pojken druckit Klorin, frågar läkaren antagligen hur det gått till. Om föräldrarna säger att de glömt flaskan framme, så att pojken kunde få tag på den, säger läkaren då ”Då är det ert fel! Om ni inte kan se till att pojken inte dricker Klorin tänker jag minsann inte behandla honom. Det är ert fel, helt enkelt!” Eller behandlar läkaren pojken ändå? Sedan många år tillbaka finns det alternativa behandlingsmetoder, som är mer framgångsrika och bättre för patienten på alla sätt och vis. Bypassoperationer är ett sådant exempel. Nuförtiden för man in en liten stent via ett blodkärl och vidgar förträngningar i hjärtat. Patienten får några få veckors sjukskrivning, max, i stället för ett halvår. Finns det läkare som säger ”Nej, det där med stentar verkar kanske bra, men nja, jag har sågat upp revben och bant upp bröstkorgar i 25 år nu, och det fungerar bra för mig. Sådana där nymodigheter är bara dagsländor. Snart hittar de på något annat nytt.” Knappast, eller hur!? Känner du igen att läkarkåren är professionella yrkesutövare, som inte bara följer aktuell forskning, utan dessutom *leder* den. Varje ny patient är ett tillfälle att lära sig något nytt. Kanske är det en patient som har en sjukdom som just den läkaren forskar kliniskt på. Vilken lycka för både läkaren, patienten och alla framtida patienter som kan få bättre behandlingar. Därför får också läkarna bra betalt, utan att behöva strejka eller hota. De är helt enkelt professionella yrkesutövare som ligger i framkant på många sätt. Och därför står massor av unga människor i kö för att bli läkare. Det lyser om dem i neonskrift: Vi är professionella! Vi är duktiga! Vi vet vad vi sysslar med! Vi leder forskningen för patienten bästa! Vi vårdar alla, oavsett om patienten (eller föräldrarna) är motiverad eller inte!

Här försöker jag beskriva en yrkesgrupp som i allmänhetens ögon betraktas som professionell, läkarna. De skyller inte på patienterna om det går illa, inte heller på patienternas föräldrar. De försöker hela tiden göra sitt jobb lite bättre än dagen innan. Precis som lärare.

Men vissa debattörer skriver att lärare inte kan göra något om eleven inte är motiverad. Jag vet att de debattörerna har fel. Bortemot 500 klassrumsbesök säger mig något helt annat. Varje dag motiverar Sveriges lärare miljontals elever att göra sitt bästa och lite till. Och det är också illa att dessa debattörer tror att de gör lärarkåren en gärning genom att säga ”lärarna klarar inte sitt jobb, ge dem mer betalt, mer resurser” etc. I resten av världen tänker man utifrån principen att om man gör ett väldigt bra jobb får man också betalt för det.

Menar jag att lärare inte är professionella? Nej, inte alls, tvärt om. Jag har förmånen att (både nu och tidigare) arbeta på en skola med oerhört hög kompetens och professionalism. Problemet är att de som för debatten ofta är de som klagar på eleverna och deras föräldrar, som en undanflykt för att resultaten ibland inte är de önskvärda. *Det* är inte professionellt.

Den professionelle säger ”Okej, eleven är inte motiverad. Då får jag väl se till att hen blir mer intresserad av skolarbetet. Det är ju trots allt en del av mitt uppdrag att göra det!”

Ett skott i foten eller en diamant?

Jag omges dagligen av lärare, skolledare, administratörer, kuratorer, syvare, skolsköterskor, lokalvårdare, bibliotekarier, vaktmästare, skolpsykolog, matpersonal (ursäkta om jag glömt någon) som tycker väldigt mycket om våra elever. Som ger det där extra för elevernas skull. En del sliter ut sig för att eleverna ska lyckas. Professionella människor ut i fingerspetsarna!

Varför är det inte deras elevsyn, eller människosyn bör det väl hellre uttryckas, som hörs och syns i media?

Ganska rakt på, eller hur? Men nu vänder jag på perspektivet, och jag tror att det är här min text blivit tolkad på ett annat sätt än jag tänkte när jag skrev den.

Varför hörs och syns oftast bara lärare som t.ex. skriver att ”Allt ska gå så himla lätt och smidigt för elever nu. Det ska vara roligt och lattjo. De är så slappa. Det får inte kosta någon ansträngning och jag har varit så frustrerad över det så länge.” De får t.o.m. massor av tummar upp av andra.

Jo, de rösterna hörs och syns ofta i debatten. Citatet ovan är från läraren Fredrik Andersson 8 maj 2015. Det är en generaliserande elevsyn som jag inte hör på min skola. Jag har varit tre år på Polhem nu, och fortfarande inte hört ett enda nedvärderande ord om en elev. Det beror säkert på att man har en annan elevsyn än den som gör att man uttrycker sig nedsättande om elever.

Men nu vänder jag på det. Den elevsyn som framkommer i den här typen av artiklar, vad händer om någon skulle ha den synen på lärare? Notera att *det som skrivs nedan inte är mina åsikter*, utan vad som händer om ovanstående elevsyn skulle omvandlas till samma syn på lärare. Den är lika motbjudande den. Om jag tar Fredrik Anderssons text och byter elev mot lärare etc blir det så här.

Tänk om det skulle handla om lärare i stället. Är människosynen okej då? ”Allt ska gå så himla lätt och smidigt för lärare nu. Det ska vara roligt och lattjo. De är så slappa. Det får inte kosta någon ansträngning och jag har varit så frustrerad över det så länge.” Eller ”När man inte får högsta lönepåslaget är det som regel mitt fel i lärarens ögon eftersom man ju faktiskt lagt flera minuter på att googla lektionsplaneringar”.

Visst låter det förfärligt! Men detta är kommentarer om elever, där jag bara ersatt ”elev” med ”lärare”. FA har skrivit ”Allt ska i dag vara så lätt, enkelt och bekymmerslöst som det bara går. När man inte får högsta betyg är det som regel mitt fel i elevens ögon eftersom man ju faktiskt lagt flera minuter på att klippa/klistra från Wikipedia”. Jag stör mig också på att han generaliserar. Det är inte vissa elever, utan han generaliserar och drar *alla elever* över samma kam.

Sedan kommer jag till en person som ständigt skriver ner lärares kompetens. Ett problem är att hon själv inte fattar att hon gör det. Ett annat problem är att hon är en stor fanclub bland lärare, som säkert inte alls vill att allmänheten ska läsa in det hon verkligen skriver, nämligen att lärare suger på det de ska göra. (Vilket jag alltså inte alls tycker, tvärt om!)

Kanske ska vi skrota rättssamhället, som Inger Enkvist vill: ”Det verkar som om politikerna inte vågar säga att det är lärarnas ansvar att dra nytta av all denna nya forskning som publiceras. Det är helt orimligt att ge lärarna mer lön eller fortbildning utan att de först bevisat att de gjort sitt bästa”. (Som är en travesti på hennes text om villkorat stöd till elever.)

Inger Enkvists text i original lyder: ”Det verkar som om politikerna inte vågar säga att det är elevernas fel och föräldrarnas ansvar att dra nytta av denna utbildning. Det är helt orimligt att familjerna kan anklaga skolan för att inte ha gett nog stöd och hjälp *utan att först kunna bevisa* att eleverna gjort sitt bästa” (min kursivering). Hon alltså vill vända på den grundläggande rättsprincip som gäller i hela den demokratiska världen, att man är oskyldig tills man bevisats skyldig.

Hon skriver alltså så här om elever, men här har jag återigen tagit till greppet att byta ut ”elev” mot ”lärare”. Det är inte alls vackert. Det är dessutom inte sant det hon skriver, och det blir inte sant när byter ut orden heller, tvärt om.

Det är allvarligt att det finns lärare som har en sådan människosyn, som ju står i motsats till den människosyn som beskrivs i läroplanen. Och det strider bl.a. mot läroplanens ”Läraren ska stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära”.

Det är också allvarligt att så få säger emot i debatten. När många utanför skolan gör allt för att mana fram en solkig bild av svensk skola, även förra skolministern gjorde och gör vad han kan för att svartmåla skolan, är det ju inte klokt att personer inom skolan, och inom läraryrket inte minst, skjuter hela lärarkollektivet i foten. Tala om en inre fiende!

Varför reagerar inte lärarfacken på den här typen av nedsabling av det stolta läraryrket? Hur länge accepterar ni att folk inom de egna leden målar upp bilden av lärare som oprofessionella

gnällspikar som skyller allt på eleverna och deras föräldrar? (Och som sagt, det är en heltokig bild av verklighetens överväldigande majoritet av hängivna och oerhört skickliga lärare.) Varför protesterar inte fler mot de som om och om igen bara bidrar till att sänka läraryrkets status? Det är inte så många som söker till lärarutbildningen. Nej, tacka fan för det!

Bakom sig den här människosynen döljer sig säkert ofta en uppgivenhet och frustration över samhällets utveckling och en känsla av att inte räcka till. Men bara för att man inte gillar båten man sitter i blir det väl för helsefyr inte bättre av att borra hål i botten!

Jag tänker på ett samtal jag hade med en lärare häromdagen. Hon såg att en elev som kom i ettan på gymnasiet hade svårt med både det enda och det andra, men såg också att det fanns en diamant där inne som bara ville komma ut. Nu, efter tre år, ser hon denna finslipade och vackra sten i sin fulla prakt. En människa som utvecklats och vuxit, med hennes och andras hjälp och stöd. En elev som kommer att gå ut i världen och göra bra saker, som kommer att bidra till att vi kommer att få leva i ett gott samhälle i framtiden. Det finns tusen sådana bilder bara på min skola. Varför sprider vi inte de bilderna i stället?

Finn fem fel

13 maj 2015

Här försöker jag visa på olika yrkesgruppers professionalitet genom att vända på begreppen. Det blev inte särskilt bra, eftersom det nog bara var jag som fattade hur jag tänkt.

Meningen är att uttrycka att lika självklart som det är att en läkare ska vårda en patient eftersom det är läkarens uppdrag och för att hen har betalt för att göra det, lika självklart är det att en lärare motiverar sina elever eftersom det ingår i läraruppdraget.

Ironi är svårt, och jag ska försöka undvika det i fortsättningen. Jag är inte John Cleese, har jag insett.

En läkare ska inte behöva vårda en patient trots att det är hans uppdrag och trots att han tar betalt för att göra det.

En bilmekaniker ska inte behöva laga en bil trots att han åtagit sig uppdraget och tar betalt för det.

En affär ska inte behöva lämna ut en vara till kunden trots att den finns på lager och kunden redan betalat för den.

En skolledare ska inte behöva motivera en lönesättning trots att det är hans uppdrag och att han har betalt för att göra det.

En lärare ska inte behöva motivera sina elever trots att det ingår i läraruppdraget och trots att läraren uppbär lön för att göra det.